

İ pək sapdan toxunmuş, dördküne formalı baş örtüyü olan kəlağayı həm də gözəllik, ismət, ləyaqət, ehtiram, sədaqət rəmzidir. Qədim tariximizi, mədəniyyətimizi, adət-ənənələrimizi özündə yaşatmaq üçün ölkəmizdə qədim dövrlərdən istehsal olunur, naxışları ağac və ya metal qəlib vasitəsilə vurulur. Kəlağayılar hər zaman nazqəmzəli, şux yerli Azərbaycan qadınlarının bənərsiz gözəlliyinə xüsusi bir çalar qatmışdır.

İsmayılı

Milli dəyərlərimizin qorunmasına yüksək qayğı göstərilən ölkəmizdə kəlağayı sənətinin inkişafı da diqqət mərkəzindədir. Heydər Əliyev Fondunun qayğısı nəticəsində kəlağayı sənətinin Azərbaycan xalqının milli-mənəvi dəyərlər sistemində

muşuq. İstifadə etdiyimiz xammal tam yerli məhsuldur. Hazırda Şekidən ipək alırıq. Onu da deyim ki, hazırda ancaq ipəyin sapını alırıq, qalan işləri isə özümüz görürük. Çünki Azərbaycanda ikinci bizim fabrikdir ki, bu işlərlə məşğul olur. Şükürlər olsun ki, Birinci vitse-prezident Mehriban xanım Əliyeva bu

xüsusi hədiyyələr hazırlanır.

Sahibkar bildirdi ki, bəzi istehsal sahələri kimi, kəlağayı istehsalının da vergidən azad olmasını istərdik. Çünki bu gözəst kəlağayı istehsalını xeyli inkişaf etdirər. Təkcə onu demək istərdim ki, bir kəlağayının istehsalında 17 proses tələb olunur. Bu mənada dövlət dəstəyinin artırılması çox yaxşı olar. Yaxın gələcəkdə Basqalda bu sahənin inkişafı üçün 300-dən çox yeni iş yeri açıla-

Ölkəmizin kəlağayıları dünyada da tanınır

və adət-ənənələrimizdə ən mühüm mədəniyyət nümunəsi olduğu beynəlxalq səviyyədə öz təsdiqini tapmışdır. Belə ki, UNESCO-nun Qeyri-Maddi Mədəni İrs üzrə Hökumətlərarası Komitəsinin 2014-cü il noyabrın 26-da keçirilən iclasında Azərbaycan kəlağayı sənəti "Kəlağayı simvolizmi və ənənəvi sənəti" adı ilə UNESCO-nun Qeyri-Maddi Mədəni İrs üzrə Repräsentativ Siyahısına daxil edilmişdir.

İsmayılı rayonunun Qarakolluq kəndində anadan olan Tərhan Mirzəliyev uzun illər Azərbaycan kəlağayısının istehsalı və təbliği üzrə fəaliyyət göstərmişdir. Hazırda doğma kəndində fəaliyyətini davam etdirən sahibkar 40 ilə yaxın Türkmənistanda yaşayıb və bu sənətə öz dəyərli töhfəsini verməyə çalışıb. Söhbət zamanı bildirdi ki, Türkmənistanda fabrik açaraq Azərbaycan kəlağayılarının istehsalı ilə məşğul olmuşam. Fabrikdə 300 işçi var idi, bütün işlər qaydasında gedirdi və istehsalı ilbəil artırırıdım. Xəstəliyimlə əlaqədar vətənə qayıtmalı oldum. Bundan sonra fabriki burada qurmaq qərarına gəldim. Beləliklə, Basqalda fabrik aldım və dövlətin dəstəyi sayəsində istehsala başladım. Cənab Prezidentin Sərəncamına uyğun olaraq hazırda orada iş gedir və 100-dən çox insan işlə təmin olunacaq. Fabrikdə kəlağayı istehsalı ilə yanaşı, misgərlik, xalçaçılıq, dulmuşuluq, muzey və bir çox oyma işləri də olacaq. İndi müvəqqəti olaraq Basqal kəlağayı fabrikinə kənddə qur-

sənətə yeni bir həyat verdi və inkişafına hərtərəfli zəmin yaratdı.

İstehsal prosesi ilə əyani tanışlıq vaxtı sahibkar bildirdi ki, məhsul istehsalına başlayan kimi qısa zaman kəsiyində dövlətdən sifarişlər gəldi. Çünki bu, tarixən əl işidir. Qəlibləri qoz ağacından düzəldirlər. Təbii rəngi isə gördüyünüz kimi otları, ağacları, gülləri bu qazanlarda qaynadaraq alırıq. Artıq yerli bazarla yanaşı, Türkiyə, Rusiya, Malayziya, Qazaxıstan, Özbəkistan, İran, Türkmənistan və digər ölkələrə də məhsulumuzu satırıq.

Tərhan Mirzəliyev artıq xeyli müddətdir ki, ailə biznesi qurub. Qeyd etdi ki, qızım həkim olmağına baxmayaraq, bizim fabrikdə işləyir. Çünki kəlağayı istehsalına və təbliğinə ruhən bağlıyıq. Oğlum isə fabriyə rəhbərlik edərək onun inkişafına var qüvvəsi ilə çalışır. Dövlətin dəstəyi ilə oğlumla qızım mütəmadi olaraq xarici ölkələrə gedib Azərbaycan kəlağayısını dünyada tanıtdırmaq üçün görüşlərdə iştirak edirlər. UNESCO-da və digər ölkələrdə məhsullarımızı nümayiş etdirirlər.

Bir çox ölkələrdə, o cümlədən İtaliya və İspaniyada sərgilərdə iştirak etmişik. Konkret olaraq deyə bilərəm ki, Azərbaycan kəlağayısını 60 ölkəyə aparmışam. Amerikaya da göndərmişik. Hətta bu yaxınlarda UNESCO-da da istehsal prosesinin müəyyən hissəsini əyani surətdə göstərmişik və son dərəcə böyük rəğbət qazanıb. Çünki bəzi ölkələr də var ki, kəlağayını sənaye üsulu ilə istehsal edirlər. Bizdə isə əl işi olduğundan bir-birindən əsaslı surətdə fərqlənir. Qəliblər hər ustanın öz fantaziyası ilə hazırlanır. Hazırda ölkəmizdə keçiriləcək COP29 layihəsi ilə bağlı da işlər görülür və

caq. Çünki bunu evdar qadınlar da bacarırlar. Əvvəllər evlərdə də dəzgah olurdu. Biz Basqal qəsəbəsində birini qurmuşuq, parça toxuyuruq. İndi biz evlərə 100-ə qədər dəzgah qoyub ipəklə də təmin edə bilərik.

Bu gün kəlağayımızdan uzaqlaşmağa, ona biganə yanaşmağa haqqımız yoxdur. Çünki onda nənələrimizin nəfəsi, doğmalığı var. Məhz buna görə də, kəlağayımız var olduqca bu nəfəs də duyulacaq və ruhumuz qidalanacaq. Bununla yanaşı, ölkəmizin dünyada tanınmasında kəlağayının da böyük rolu var.

Mikayıl NƏRİMANOĞLU,
"Respublika".